

Posledná heréza alebo Moderný útok na katolícku Cirkev podľa Hilaire Belloc

Jozef Duháček

18. marca 2024 ✝ Cirkev

Vo svojej práci s menom *Velké Herézy* sa Belloc dotýka arianizmu, islamu, katarskej herézy a protestantizmu. V závere knihy, ktorá vyšla v roku 1938 si Belloc trúfa načrtnúť prognózu do blízkej budúcnosti, ktorú sa pokúsime trochu priblížiť. V prvých desaťročiach dvadsiateho storočia Cirkev nečelila veľkému a ľahko identifikovateľnému heretickému hnutiu, ako boli ariáni, manichejci či moslimovia v stredoveku, ani sústredenej revolučnej vzbure, akú zažila, keď musela bojovať proti protestantom na prahu novoveku.

To, čomu čelila, nazval Belloc „**Moderný útok**“ a hoci sa to čiastočne sa to kryje s modernizmom, je to oveľa širšie. Nešlo o herézu ako takú, teda odmietnutie istej časti korpusu viery a podržanie si ostatného, išlo o cielený útok na samotné základy viery, na existenciu viery ako takú. Nepriateľ si stále viac a viac uvedomoval, že toto je totálna vyhladzovacia vojna. Že prímerie ani neutralita nie je možná a musí zničiť katolícku Cirkev, katolícku vieru a katolícku filozofiu ako celok.

Ilustračný obrázok: Luca Signorelli, *Kázanie Antikrista*

zdroj: wikimedia commons / WGA21202

Vieme, samozrejme, že katolícku Cirkev nemožno zničiť. Čo však nevieme, je, v akom rozsahu prežije. Bude mať ešte silu vzoprieť sa, alebo bude mať nepriateľ takú prevahu, až sa bude zdať, že prichádza Antikrist a koniec čias? Belloc predvídal presne takýto zápas.

Povstávajú takí, ktorí chcú odpor proti satanským hnutiam, ako napríklad bolševizmus a nacizmus, viesť pod vlajkou spoločného interkonfesionálneho boja za „kresťanstvo“. Lenže náboženstvo nazývané „kresťanstvo“ neexistuje a nikdy neexistovalo. Existuje a vždy existovala Cirkev a rôzne herézy vychádzajúce z odmietnutia niektorých cirkevných doktrín ľuďmi, ktorí si však stále chcú udržať zvyšok jej učenia a morálky. Ale nikdy neexistovalo, nikdy nemôže existovať a ani nebude existovať všeobecné kresťanské náboženstvo vyznávané ľuďmi, ktorí spoločne prijímajú niektoré ústredné dôležité doktríny a

tolerujú vzájomné rozdiely v iných. Od začiatku vždy existovala a vždy bude Cirkev a rôzne herézy budú odsúdené k zániku, alebo k tomu, aby ako islam, prerástli do samostatného náboženstva.

Spoločné kresťanstvo nikdy neexistovalo a nikdy nemôže existovať, pretože neexistujú také fundamentálne doktríny, ktoré, ak sa na nich zhodneme, nám dovoľia líšiť sa v ostatných: nemožno sa všeobecne zhodovať napríklad na nesmrteľnosti duše, ale popierať Najsvätejšiu Trojicu a zostať „kresťanom“. Človek sa nemôže nazývať kresťanom, hoci popiera jednotu kresťanskej Cirkvi; nemôže sa nazývať kresťanom, hoci popiera prítomnosť Ježiša Krista v Najsvätejšej sviatosti; nemôže sa nazývať kresťanom a popierať Vtelenie.

Nie, tento moderný zápas sa podľa Belloc vedie medzi Cirkvou a Anti-cirkvou, Cirkvou Božou a cirkvou Diablovou, Cirkvou Kristovou a cirkvou Antikristovou. Ale na pomenovaní nezáleží, či to nazveme Antikristom alebo modernizmom, je jedno, ide tu o jasný konflikt medzi úsilím o zachovanie katolíckej morálky, Tradície a autority na jednej strane a aktívnym úsilím o ich zničenie na strane druhej. Moderný (modernistický) nepriateľ nebude katolíkov tolerovať a katolíci nemôžu tolerovať modernizmus. Jeden z nás musí padnúť. Musíme sa ho pokúsiť zničiť ako presvedčeného a horlivého nepriateľa Pravdy, podľa ktorej ľudia žijú a majú žiť. Je to súboj na smrť.

Moderný útok nazývajú aj „návratom k pohanstvu“. Je to pravda, ak pohanstvom rozumieme popretie katolíckej pravdy, popretie Vtelenia, ľudskej nesmrteľnosti, jednoty Boha, osobného Boha, priamej zodpovednosti človeka voči Bohu a celého korpusu myslenia, cítenia, doktríny a kultúry, ktorá sú zhrnuté v slove „katolícky“. Ale je viac pohanstiev. Je pohanstvo, z ktorého sme všetci vzišli – vznešené, civilizované pohanstvo Grécka a Ríma, je barbarské pohanstvo divokých germánskych, slovanských a keltských kmeňov, je degenerované africké pohanstvo a zúfalé pohanstvo Ázie.

Keďže sa ukázalo, že zo všetkých týchto druhov pohanstva možno pritiahnuť ľudí k univerzálnej Cirkvi, akékoľvek nové pohanstvo odmietajúce dnes už známu Cirkev, bude úplne iné. Človek, čo kráča do kopca a človek, čo schádza dolu síce môžu byť na rovnakej úrovni, ale idú opačným smerom. Náš svet, ktorý vyšiel zo starého pohanstva Grécka a Ríma smerom k završeniu kresťanstva a katolíckej civilizácie, je negáciou toho sveta, ktorý opúšťa svetlo katolíckej viery a ponára sa do tmy.

Aká bude povaha moderného útoku na Cirkev? Bude materialistický a zároveň plný fideistickej poverčivosti. Je to rozpor? Je, ale moderná doba opustila rozum a princíp sporu ju už nezaujíma. Ide jej o zničenie katolíckej Cirkvi a civilizácie, ktorá z nej vzišla. Nestará sa o vlastné rozporné teórie, pokiaľ existuje všeobecné odhodlanie zničiť to, čím sme doteraz žili. Moderný útok je materialistický, pretože vo svojej filozofii berie do úvahy iba materiálne príčiny. Poverčivosť a povrchná spiritualita sú len vedľajšími produktmi tohto stavu mysle. To pramení nie z hladu po náboženstve, ale **z neschopnosti pochopiť základnú pravdu, že viera je koreňom poznania**. Materialisti aj spiritualisti sa však zhodujú v tom, že Zjavenie treba odmietnuť.

Všimnite si, poukazuje Belloc, ako nápadne sa zhodujú všetky moderné kvázi náboženské praktiky v tom, že Zjavenie treba odmietnuť. Nový postup proti Cirkvi bude vo svojej podstate materialistický. Je materialistický v čítaní dejín a predovšetkým v plánoch spoločenskej reformy. Pre nastupujúcu vlnu odmietania ľudského rozumu je charakteristický ateizmus. To sa opäť zdá protirečením; lebo ak popierate hodnotu ľudského rozumu, ak hovoríte, že rozumom nemôžeme dospieť k žiadnej pravde, potom ani takto

vyslovené tvrdenie nemôže byť pravdivé. Nič nemôže byť pravda a teda nič nestojí za reč. Ale tento veľký „Moderný útok“ (ktorý je viac ako heréza) sa o vlastné rozpory nestará. Postupuje ako šelma a spolieha sa iba na silu. Jeho hlavná postava – materialista a ateista – je nevyhnutne ľahostajný k pravde. Lebo Boh je Pravda.

Existuje však nerozlučná transcendentálna trojica pravdy, krásy a dobra. Nemôžete poprieť jedno, aby ste súčasne nepopreli aj ostatné dve. Preto s postupom tohto nového a hrozného nepriateľa proti viere a celej tej civilizácii, ktorú viera produkuje, prichádza pohrdanie krásou a aj nenávisť k nej; a potom nastupuje pohrdanie a nenávisť k cnosti. Videli ste moderné umenie? Moderné kostoly? Modernú liturgiu? Sú krásne? Počúvate o „zmenách, novom svete, novom poriadku“; ale nikto vám nepovie, ako by sa podľa sedliackeho rozumu patrilo, na akých princípoch má tento nový poriadok vzniknúť. Nedefinujú cieľ, ktorý majú pred sebou.

Komunizmus, ako prechodný prejav moderného útoku, vyhlasoval, že dobro, o ktoré usiluje je odstránenie chudoby. Ale nehovoril, prečo je odstránenie chudoby dobré a aké iné dobré veci – rodina, majetok, humor, milosrdenstvo a každá forma toho, čo považujeme za spravodlivý život – budú tiež odstránené.

Komunizmus nebol vzburou utláčaných, nebolo to povstanie proletariátu proti kapitalistickej nespravodlivosti a krutosti, bolo to niečo externé, nejaký zlý duch, ktorý využil utrpenie ľudí a ich hnev proti nespravodlivým podmienkam.

V konečnom dôsledku je to, samozrejme, ovocie roztrhnutia kresťanstva, ktoré spôsobila reformácia. Začalo to popretím centrálnej autority a skončilo to tým, že človeku povedali, že si vystačí sám a to viedlo k vztýčeniu veľkých modiel, ktoré majú byť uctievané ako bohovia. Strana, rasa, národ, hrubá moc a chlipnosť. To sú modly, ktorým sa prinášajú ľudské obety. Takáto je povaha bitky, ktorá sa teraz vedie – a proti takýmto nepriateľom sa postavenie katolíckej Cirkvi nezdá dobré.

Ilustračný obrázok, zdroj: picryl.com

Belloc si kladie otázku: Povedú tieto veci k tomu, že sa z Cirkvi stane izolovaná pevnosť, archa uprostred stúpajúcej potopy, ktorá, hoci ju nepotopí, zničí všetko ostatné; alebo či bude možno Cirkvi prinavrátené niečo z jej starodávnej moci. Cirkev nikdy nebola pod takou paľbou ako dnes, útok pokročil tak ďaleko, že už

vytvoril sociálne, intelektuálne a morálne formy, ktoré nadobúdajú zdanie istého náboženstva. Hoci to nie je heréza v starom zmysle slova, útok je hlbší a ničivejší, než všetko pred ním. Považuje človeka za postačujúceho pre seba samého, modlitbu za autosugesciu a Boha len za výplod fantázie, obraz ľudského ja, ktorý človek projektuje na vesmír.

Kým popieranie Boha bolo v minulosti vyhradené malému počtu zvrátených intelektuálov, toto popieranie si v 20. storočí získalo davy a zorganizovalo sa ako spoločenská sila. Toto sa môže nakoniec ukázať ako posledný zápas medzi Cirkvou a svetom. Belloc hovorí, že ovocie, hoci ešte nedozrelo, už je badateľné. Dnes, po takmer sto rokoch, je to ovocie zrelé. A čo je to za ovocie?

Po prvé, **v sociálnej sfére sme svedkami oživenia otroctva**, nevyhnutného výsledku popierania slobodnej vôle. Toto popieranie odmieta zodpovednosť človeka voči Bohu, a nedostatok sily v človeku. Z toho vyrástli dve formy otroctva a to otroctvo štátu a otroctvo súkromným korporáciám a jednotlivcom. Toto mal na mysli Pius XI., keď hovoril o ľuďoch uvrhnutých „*do stavu, ktorý nie je vzdialený od otroctva*“.

Ak je v štáte množstvo rodín bez majetku, potom sa tí, ktorí boli kedysi občanmi, stanú otrokmi. Čím viac sa štát mieša do presadzovania sociálneho zabezpečenia a dostatku; čím viac reguluje mzdy, poskytuje povinné poistenie, vzdelanie a vo všeobecnosti riadi životy námezdných pracovníkov v prospech zamestnávateľov, tým viac sa buduje tento polootrocký stav. A po nejakom čase, ako vidieť dnes, sa stane dôkladne etablovaným spoločenským zvykom a myšlienkou a už z neho možno nebude úniku. V Európe bol tento systém zavedený už všade.

Človek pod určitou úrovňou príjmu dostáva sociálne dávky a podporu. Dávajú mu to verejní činitelia na úkor straty jeho ľudskej dôstojnosti. Skúmajú sa jeho rodinné pomery a je v rukách úradníkov rovnako ako je v rukách svojho zamestnávateľa, keď je zamestnaný. Belloc v tom vidí opovrhovanie ľudskou dôstojnosťou a popieranie doktríny slobodnej vôle, ktoré vedú k vzniku polootrockých inštitúcií a tie časom prerastú do úplného otroctva.

Situácia dospela do stavu, v ktorom na jednej strane štát živí množstvo ľudí, ktorí nedokážu prežiť bez štátnej podpory a stále viac a viac zdaňuje tých, ktorí se ešte užívať dokážu. K tomu pristupuje otročenie finančnému systému, ktorý nie je ničím iným, ako štátom sponzorovanou úžerou. Proti zlu námezdného otročenia kapitalistom sa ponúkalo ako riešenie otročenie štátu – komunizmus – oveľa vyspelejšie a dôkladnejšie ako to prvé. Tá prvá forma sociálneho zla produkovaného moderným duchom je skôr sklonom k otroctvu, môžete to nazvať polovičným otroctvom, keď sa spája s obrovskými podnikmi obrovskými továrňami, monopolistickými korporáciami atď. Komunizmus je úplným otroctvom.

Komunizmus popiera Boha, popiera dôstojnosť a tým aj slobodu ľudskej duše a otvorene zotročuje ľudí tomu, čo nazýva „štát“ – ale čo je v praxi skupina privilegovaných straníkov. V komunizme nebola nezamestnanosť, ale ani vo väzení nezamestnanosť nie je. V komunizme nie je extrémna núdza ani chudoba, pokiaľ sa páni národa nerozhodnú ponechať milióny ľudí vyhladovať a umrieť od zimy, ako spravili komisári Lazara Kaganoviča na Ukrajine. Pred založením Cirkvi existoval pohanský sociálny systém, v ktorom celá štruktúra spoločnosti spočívala na inštitúcii otroctva. So stratou viery sa opäť vraciame do tejto inštitúcie.

Vedľa spoločenských dopadov moderného útoku na katolícku Cirkev sú to dopady morálne, ktoré sa samozrejme vzťahujú morálnu prirodzenosť človeka. Hlavnou aktivitou v tejto oblasti bolo spochybňovanie a podkopávanie každého obmedzenia v mravnej sfére, ktoré bolo dané na základe Zjavenia a Tradície. To je však dočasné, lebo ľudská spoločnosť nemôže prežiť v anarchii a tak vznikajú nové obmedzenia a nové tradície. Z povahy vecí plynie, že ak je zrušený starý súbor mravných zákonov, musí vzniknúť nejaký nový a nahradiť ho.

Je historicky dokumentovaným faktom, že v nepokrstenom svete dominuje krutosť. **Krutosť bude hlavným ovocím Moderného útoku v morálnej sfére.** Nebola však krutosť známkou kresťanských národov, ako hovoria dnešní intelektuáli? Nie sú vari dve milénia kresťanstva dejinami vojen, masakrov, mučenia a strašných poprav, upalovania, krížiackych výprav, inkvizície, drancovania miest a všetkého ostatného?

Na túto námietku treba povedať, že je veľký rozdiel medzi krutosťou, ktorá je výsledkom porušenia zákona a krutosťou, ktorá je dôsledkom zákona. Keď ľudia používajú kruté tresty, praktizujú kruté násilie vo vojnách a pri iných príležitostiach, je teba skúmať, či to robia v rozpore s morálnym zákonom, ku ktorému sa hlásia, alebo podľa neho. V tom spočíva radikálny rozdiel medzi touto novou, modernou krutosťou a sporadickou krutosťou skorších kresťanských čias. Krutosť minulosti, krutá pomsta, krutosť vo vojnovom ošiali, krutosť pri trestaní zla, krutosť v potláčaní toho, čo treba potlačiť, neboli ovocím zlej filozofie; boli to excesy a hriechy proti kresťanskej doktríne.

Ale krutosť, ktorá sprevádza moderné opustenie náboženstva našich predkov je krutosťou pochádzajúcou z Moderného útoku; krutosť, ktorá je súčasťou filozofie tohto útoku. Dôkazom je, že: ľudia krutosťou nie sú šokovaní, sú voči nej ľahostajní. Belloc uvádza ako príklady ohavnosti revolúcie v Rusku, ktoré sa rozšírili aj na revolúciu v Španielsku. Krutosti, ktoré sme videli až po zverejnení tejto knihy, potvrdzujú Bellocove závery. Systematická krutosť národného socializmu, stalinistického režimu, krutosti komunistických diktátorov po celom svete, potratový a eutanázny priemysel a tisíce iných príkladov krutosti moderného útoku sú dobre zdokumentované. A naozaj, ľudia prijímali hrôzy s ľahostajnosťou, pretože už neplatí predstava, že človek ako človek je niečo posvätné. Tá istá sila, ktorá ignoruje ľudskú dôstojnosť, ignoruje aj ľudské utrpenie. Moderný útok na vieru bude mať na morálnom poli tisíc zlých plodov, z ktorých mnohé sú zjavné už dnes, ale tým charakteristickým, pravdepodobne najtrvalejším, je všadeprítomná inštitúcia krutosti sprevádzaná pohrdaním spravodlivosťou.

Ilustračný obrázok, zdroj: flickr.com

Posledná oblasť, kde sledujeme dopady Moderného útoku je oblasť rozumu. Keď sa pred niekoľkými generáciami pripravovala táto totálna ofenzíva, začal sa prvý **útok na rozum**, ale bola to téma malej skupiny akademikov. Zdalo sa, že mimo ich okruhu to nemá veľkú nádej a obyčajný človek a jeho zdravý rozum nebudú nijako ovplyvnené. Dnes vidíme, že sú. Rozum je dnes všade kritizovaný. Starodávny proces presviedčania argumentmi a dôkazmi bol nahradený Goebellsovským stonásobným opakovaním lži, ktoré z nej robí pravdu.

Všetky pojmy, ktoré boli kedysi slávou rozumu, dnes nesú opovrhnutiahodnú konotáciu. Ale viera a používanie rozumu sú neoddeliteľne spojené. Užívanie rozumu je hlavnou časťou alebo skôr základom každého skúmania najvyšších vecí. Práve preto, že rozumu bola daná táto božská autorita, Cirkev priznala rozumu jeho hranice. Muselo to tak byť, aby absolútna moc pripisovaná rozumu nevedla k vylúčeniu právd, ktoré by rozum dokázal prijať, ale nevedel ich dokázať. Rozum bol zhora obmedzený tajomstvom, mystériom len preto, aby sa posilnila suverenita rozumu v jeho vlastnej sfére. Keď bol z trónu zosadený rozum, tak nielenže bola z trónu zosadená aj viera, ale zároveň bola zosadená každá morálna a legitímna činnosť ľudskej duše.

Boh neexistuje. Takže slová „Boh je Pravda“, ktoré myslenie kresťanskej Európy používalo ako základný postulát všetkého, čo sa v Európe robilo, prestávajú mať význam. Nikto nemôže analyzovať oprávnenú autoritu vlády, ani jej stanoviť hranice. Bez rozumu sa politická autorita opiera len o silu a tá je neohraničená. A rozum sa tak stáva obeťou, pretože Moderný útok ničí vo svojom falošnom náboženstve ľudskosti práve ľudskosť. Rozum je korunou človeka a zároveň jeho poznávacím znamením, anarchisti pochodujú proti rozumu ako svojmu hlavnému nepriateľovi. Útok je v tomto čase dostatočne rozvinutý na to, aby sme si mohli spočítať, aká môže byť ďalšia fáza.

Aká skaza na nás padne? Alebo ešte raz, z akej dobrej reakcie budeme mať úžitok? Moderný útok na vieru (najnovší a najhroznejší zo všetkých) pokročil tak ďaleko, že už teraz môžeme celkom jasne potvrdiť jeden nanajvýš dôležitý bod, hovorí Belloc: **Buď katolícku Cirkev (ktorá zostala jediným miestom, kde sú tradície civilizácie chápané a bránené) jej nepriatelia zredukujú na politicky impotentnú a úplne bezvýznamnú organizáciu, alebo katolícka Cirkev v tomto prípade, ako aj v minulosti, rozhodne vystúpi proti svojim nepriateľom, obnoví a rozšíri svoju autoritu a opäť sa povznesie do vedenia civilizácie a obnoví svet.** Buď sa my ľudia Viery staneme malým prenasledovaným zanedbaným stádom uprostred ľudstva, alebo na konci tohto zápasu vyrazíme starý bojový pokrik: „Christus Imperat!“

Ľudskú skúsenosť, že v takýchto totálnych konfliktoch jeden alebo druhý protivník bude zničený a zmizne, nemožno prijať. Cirkev nezanikne, lebo Cirkev nie je smrteľná vec; je to jediná inštitúcia medzi ľuďmi, ktorá nepodlieha univerzálnemu zákonu smrteľnosti. Preto Cirkev nemôže byť zničená, ale môže byť zredukovaná na malú a zabudnutú skupinu uprostred obrovského množstva svojich odporcov. Ani jedna alternatíva nie je prijateľná.

Hoci toto veľké moderné hnutie (ktoré sa tak jedinečne podobá postupu Antikrista) môže byť odrazené a môže dokonca stratiť svoje charakteristiky a zomrieť, ako zahynul pred našimi očami protestantizmus. Môže to byť posledný konflikt, ale môže ich prísť ešte tucet alebo aj sto. Lebo na katolícku Cirkev sa bude vždy útočiť a spory ľudí nebudú nikdy ukončené skrze úplné víťazstvo viery. Lebo ak by to tak bolo, Svet by nebol

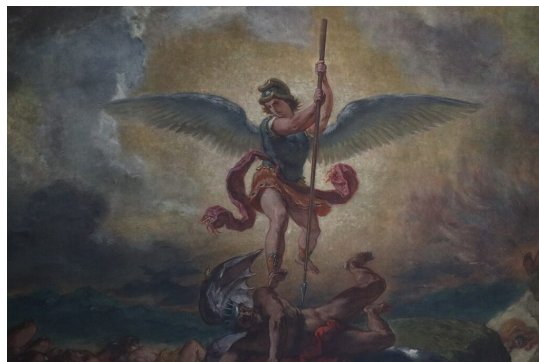
Svetom ani Ježiš Kristus by nebol so Svetom v nepriateľstve. Ale aj tak musí nastať jedna z týchto možností – katolícke alebo protikresťanské víťazstvo.

Už za Bellocu sa niektorí najbystrejší moderní pozorovatelia usilovali zistiť ako skončí tento boj. Jeden z najinteligentnejších francúzskych katolíkov, konvertovaný Žid, napísal knihu, v ktorej predpokladá, že posledné roky Cirkvi na tejto zemi budú prežiť v izolácii. Vidí Cirkev budúcnosti zredukovanú na veľmi malý počet izolovaný a vytlačený nabok vo všeobecnom prúde nového pohanstva. Vidí Cirkev budúcnosti, v ktorej bude skutočne intenzívna viera a zbožnosť, ale bude praktizovaná iba malým stádom izolovaným a zabudnutým uprostred svojich blížnych.

Robert Hugh Benson napísal dve pozoruhodné knihy. V prvej, nazvanej „Pán sveta“, predstavuje obraz Cirkvi zredukovanej na malú skupinku, ktorá sa vracia akoby k svojmu pôvodu, pápež na čele Dvanástich – a záver Súdny deň. V druhej, s názvom „Úsvit všetkého“ počíta s úplnou obnovou katolíckej veci – naša civilizácia znovu obnovená, oživená, opäť zahalená správnym myslením v tejto novej kultúre, hoci naplnenej ľudskou nedokonalosťou, Cirkev znovu získa svoje vodcovské postavenie medzi ľuďmi a bude opäť formovať ducha spoločnosti proporčne a krásne.

Na základe čoho posúdiť, ako sa veci skončia? V prospech prvej alternatívy (zníženie katolíckeho vplyvu, obmedzenie nášho počtu a politickej hodnoty na pokraj vyhynutia) je potrebné poukázať, že svet nás stále menej pozná, a preto stále viac nenávidí a v dôsledku toho má svet stále menej milostí a Božej pomoci k tomu, aby sa obrátil a spasil. Pokles úrovne kultúry, vrátane zmyslu pre dejiny viditeľne upadol už za Bellocu. S každou dekádou je úroveň nižšia ako predchádzajúca. V tomto úpadku sa Tradícia stráca a topí ako snehuliak na konci zimy. Klasické vzdelanie je preč, z filozofie sa stala znôška rozporných nezmyslov a empirický scientizmus sa chápe ako etalón vzdelania.

Ľudia, ktorí vedú a vládnu tejto spoločnosti, už netušia prečo a kde sa táto spoločnosť a ich moc vzali. Už vymreli ľudia, pre ktorých sú gréčtina a latinčina, základné jazyky našej civilizácie, zrozumiteľné, alebo majú o ne záujem. Starci, ktorí vládnu Cirkvi si ešte pamätajú na vzburu proti Tradícii, ktorú podnikli pred 50 rokmi, ale mladí vnímajú, ako málo zostáva, proti čomu by sa ešte dalo vzbúriť a mnohí sa obávajú, že kým zomrú, Tradícia zanikne. Je pravda, že už väčšina (veľmi veľká väčšina) nevie, čo znamená slovo viera. Pre väčšinu ľudí, ktorí to počujú (v súvislosti s náboženstvom), to znamená buď slepé prijímanie iracionálnych tvrdení a legiend, ktoré bežná skúsenosť odsudzuje, alebo obyčajný zdedený zvyk, mentálne projekcie, ktoré nikdy neboli dokázané a ktoré sa pri prvom dotyku s realitou rozplynú.

Ilustračný obrázok: sv. Michal archanjel poráža diabla

zdroj: wikimedia commons

Apologetika, teologická veda – kráľovná vied, už pre masu moderných ľudí a často aj kňazov prestali existovať. Už sme dospeli do situácie, že kým katolíci rozumejú svojim odporcom, ich odporcovia nerozumejú katolíckej Cirkvi. Historik by mohol vytvoriť paralelu medzi zmenšujúcim sa pohanským svetom štvrtého a piateho storočia a dnešným katolíckym svetom. Pohaniam, najmä vzdelaným a kultivovaným pohaniam, ktorí vtedy žili v čoraz menšom počte, a dobre poznali vznešené tradície, ku ktorým boli pripútaní, chápali (hoci nenávideli) túto novú vec, Cirkev, ktorá medzi nimi vyrástla a chystala sa ovládnuť svet. Ale katolíci, ktorí mali pohanov nahradiť, čoraz menej chápali starý pohanský svet, zanedbávali jeho veľké umelecké diela a považovali jeho bohov za démonov.

Dnes, tie národy, ktoré sú podľa tradície protikatolícke, ktoré boli kedysi protestantské a teraz nemajú žiadne pevné tradície a sú ateistické, sú už tak dlho na vzostupe, že svojich katolíckych oponentov považujú za konečne porazených. Tie národy, ktoré si zachovali katolícku kultúru, absolvovali generácie sociálneho inžinierstva a protikatolíckej sociálnej výchovy. Ich inštitúcie vedia tolerovať Cirkev, ale nikdy s ňou nie sú v aktívnom spojení a často sú v ostrom nepriateľstve. Súdiac podľa paralel z histórie a všeobecných zákonov, ktorými sa riadi vznik a zánik organizmov, by sa dalo usúdiť, že aktívna úloha katolicizmu vo svete skončila; že v blízkej budúcnosti katolicizmus zanikne.

Katolícky pozorovateľ bude popierať možnosť úplného zániku Cirkvi. Musí však sledovať aj historické paralely a dospieť k tragickému záveru, že naša civilizácia, ktorá už z drvivej časti prestala byť kresťanská, úplne stratí svoj všeobecný kresťanský charakter. Budúcnosť je pohanská budúcnosť a budúci pohan s novou a odpudzujúcou formou pohanstva, bude mocný a všadeprítomný. K tomu treba pripočítať katastrofu pokoncilovej reformy, v rámci ktorej sa hierarchia katolíckej Cirkvi nielenže vzdala aktívnej snahy riadiť veci tohto sveta podľa Božích zákonov, ale stále viac a viac je ochotná v mene prispôsobenia sa dnešku a humanity podieľať sa na Modernom útoku proti vlastným bránam. O takomto debakli Belloc v roku 1938 netušil a do svojich úvah ho nezahrnul.

Čo hovorí v prospech druhej alternatívy? Predovšetkým je to skutočnosť, že Cirkev preukázala počas stáročí vo chvíľach najväčšieho nebezpečenstva schopnosť vlastného zmŕtvychvstania. Snáď je to preto, že jej Zakladateľ vstal zmŕtvych, ale vo chvíľach, keď to vyzeralo s katolíckou vecou najhoršie ako sa len dalo, prebrala sa z kómy a znova povstala. Vojna s moslimami sa vyvíjala katastrofálne, ale ozbrojená reakcia v Španielsku, po ktorej nasledovali križiacke výpravy, zabránila úplnému triumfu islamu. Útok barbarov, severných pirátov a mongolských hôrd znamenal pre kresťanstvo istú smrť. Napriek tomu boli Vikingovia skrotení, porazení a pokrstení násilím. Barbarstvo východných nomádov bolo nakoniec porazené; veľmi neskoro, ale nie až tak, aby sa stratilo všetko. Hnutie s názvom Protireformácia sa odrazilo a premohlo dovtedajší víťazný postup heretikov zo 16. storočia. Dokonca aj racionalizmus osemnásteho storočia bol nakoniec zastavený a zavrhnutý. Je pravda, že splodil niečo horšie ako on sám; niečo, čím teraz trpíme. Ale reakcia proti materializmu stačila na to, aby udržala Cirkev pri živote a dokonca pre ňu obnovila prvky moci, ktoré boli považované za navždy stratené. Ľudské dejiny riadi Boh. A Boh sa nestará o pomer síl, pravdepodobnosť a štatistiku, keď chce uskutočniť svoj plán.

Reakcia bude vždy, uzatvára Belloc; a v katolíckej reakcii existuje určitá vitalita, určitý spôsob objavovania sa s neočakávanou silou prostredníctvom nových ľudí a nových organizácií. Dejiny a všeobecný zákon organického vzostupu a úpadku vedú vo svojich hlavných líniách k prvému záveru – že dôjde rýchlemu

upadnutiu katolicizmu vo svete; ale pozorovanie aplikované na konkrétny prípad katolíckej Cirkvi k takémuto záveru nevedie. Zdá sa, že Cirkev má organický, originálny a celkom nezvyčajný život: jedinečný spôsob bytia a špecifické schopnosti znovuzrodenia.

Belloc si všimol, že čoraz viac veľkých intelektuálov jeho doby sa jednoznačne kloní ku katolíckej strane. Samozrejme, stále išlo o malú menšinu, ale niektoré menšiny sú v ľudských záležitostiach veľmi vplyvné. U ľudí nerozhoduje verejné hlasovanie; rozhodujú idey. O tendencii sympatizovať s katolicizmom – a v prípade silných charakterov riskovať, prijať vieru a vyhlásiť sa za jej obhajcov – nemožno pochybovať.

Nakoniec je tu aj toto veľmi dôležité a možno rozhodujúce hľadisko: hoci spoločenská sila katolicizmu, čo sa týka počtu a aj väčšiny iných faktorov, na celom svete klesá; konflikt medzi katolicizmom a úplne novou pohanskou ideológiou (ktorá má za cieľ zničenie všetkých tradícií a nášho dedičstva) je teraz jasne označený. Napriek snahe zradcov v katolíckej hierarchii už neexistuje nejasná a heterogénna skupina, označená vágnym pojmom „kresťan“, ani imaginárne náboženstvo nazývané „kresťanstvo“. Nie. Aj vďaka pokoncilovej reforme, ktorá síce priniesla mnoho zla, sa veci výrazne zjednodušili. Na jednej strane je katolícka Cirkev, ktorá bráni poklad viery a mravov, Tradíciu, kultúru a spoločenskú spravodlivosť, ktorú sme ešte na začiatku 20. storočia poznali ako našu civilizáciu. Na strane druhej sú tí, ktorí sa usilujú Vieru, morálku a Tradíciu rozvrátiť a zničiť. A ne jeden z nich nosí kleriku a zaštituje sa autoritou kňaza a pastiera.

Šíky sa zoradili a bitka vypukla; a hoci nemôžeme s istotou povedať, ako skončí a kto napokon zvíťazí, je dobré mať vyjasnené pojmy a vedieť, kto je kde a za čo bojuje. Tí, ktorí dnes vágne hovoria o „cirkvách“, používajú prázdne pojmy. Na konci 19. storočia sa dalo aspoň v protestantských krajinách hovoriť o „cirkvách“. Dnes sa už nedá. Nie je viac cirkví, je len jedna. Na jednej strane je katolícka Cirkev a na strane druhej je jej smrteľný nepriateľ. Takto sú rozdelené armády vo vojne, na ktorej záleží budúcnosť celej ľudskej rasy.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/posledna-hereza-alebo-moderny-utok-na-katolicku-cirkev-podla-hilaire-belloc/>